

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

๑. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูสังคมศึกษา
๒. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูสังคมศึกษาจำแนกตามเพศ พื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ในการเป็นครู สถานที่ปฏิบัติการสอน
๓. เพื่อศึกษาวิธีการศึกษาค้นคว้าความรู้ และการใช้แหล่งความรู้ทางการเมืองของครูสังคมศึกษาในปัจจุบัน

๒. สมมติฐานของการวิจัย

๑. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูสังคมศึกษาชายกับครูหญิงไม่แตกต่างกัน
๒. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูสังคมศึกษาแตกต่างกันตามประสบการณ์ในการสอน
๓. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูสังคมศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้ต่างกันจะแตกต่างกัน
๔. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูสังคมศึกษาในส่วนภูมิภาคแตกต่างกับครูในกรุงเทพมหานคร และ ครูที่อยู่ในเมืองแตกต่างกับครูที่อยู่นอกเมือง

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

๑. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาใน

โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการทั้งในส่วนกลางและ
ส่วนภูมิภาค ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยวิธีจับสลากและแบบแบ่งชั้น ได้ตัวอย่างประชากรรวม
ทั้งสิ้น ๓๐๐ คน โดยได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น ๓๐๐ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีสองตอนคือ

๒.๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบและวิธีการแสวงหาความรู้

ความเข้าใจทางการเมืองของครูสังคมศึกษาในปัจจุบัน

๒.๒ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

๔. การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าสถิติดังนี้

๑. ศึกษาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูสังคมศึกษา โดยการหาค่ามัธยฐาน
เลขคณิต (Arithmetic Mean) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในบทที่ ๓

๒. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูสังคมศึกษา จำแนกตาม
เพศ สถานที่ปฏิบัติการสอน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าซี (z-test)

๓. เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูสังคมศึกษา จำแนกตาม
พื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ในการเป็นครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน
แบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)

๔. ศึกษาวิธีการหาความรู้ และการใช้แหล่งความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของ
ครูสังคมศึกษา โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

สรุปผลการวิจัย

๑. ในการศึกษาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูสังคมศึกษา จากผลการ
วิจัยพบว่าครูสังคมศึกษามีความรู้ความเข้าใจงานการเมืองในเรื่อง รัฐธรรมนูญ อยู่ในระดับมาก
คือค่าเฉลี่ย ๓๖.๑๔ ส่วนเรื่องที่อยู่ในระดับปานกลางได้แก่เรื่อง ลัทธิการเมือง การปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพของบุคคลในระบอบประชาธิปไตย และพรรคการเมือง มีค่า

ฉบับที่ ๒๕.๕๕ ๒๓.๐๓ ๒๑.๕๕ และ ๒๒.๕๒ ทมลคำทับ มีเพียงเรื่องเดียวเท่านั้นที่อยู่ใน
ระดับมัธยมคือเรื่องความหมายของการเมือง โดยมิล่าฉบับที่ ๕๕.๑๓

๒. ในการศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูสังคมนศึกษา
จำแนกตามเพศ พื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ในการเป็นครู สถานที่ปฏิบัติการสอน (ในเมือง-
ชนบท) จากผลการวิจัยพบว่า

๒.๑ ครูสังคมนศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่
แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๒.๒ ครูสังคมนศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในเมืองและนอกเมือง มีความรู้
ความเข้าใจทางการเมืองไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน
ที่ตั้งไว้

๒.๓ ครูสังคมนศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้ระดับต่ำกว่าปริญญา ปริญญาตรี และ สูงกว่า
ปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งไม่
เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

๒.๔ กลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอน ๑-๓ ปี ๔-๗ ปี และ ๘ ปีขึ้นไป ทุก
กลุ่มมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งไม่เป็นไป
ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นกลุ่มครูที่มีประสบการณ์ในการสอน ๑-๓ ปี กับ ๔-๗ ปี มีความรู้ความ
เข้าใจทางการเมืองแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และ
พบว่า ครูสังคมนศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน ๑-๓ ปี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองสูงกว่า
ครูสังคมนศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน ๔-๗ ปี

๓. ในการศึกษาวิธีการศึกษาหาความรู้ และการใช้ แหล่งความรู้ทางการเมืองของ
ครูสังคมนศึกษาในปัจจุบัน พบว่า ครูสังคมนศึกษาแสวงหาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจากโทรทัศน์
มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๐๓ รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ การค้นคว้าจากหนังสือด้วยตัวเอง
คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒๓ ๑๑.๒๓ และ ๗.๖๕ ตามลำดับ ส่วนวิธีการศึกษาหาความรู้
ความเข้าใจทางการเมืองที่ครูสังคมนศึกษาไม่ได้ใช้เลยคือ การเข้ารับการอบรม และ การสังเกตปรากฏ
คิดเป็นร้อยละ ๑.๐๑

อภิปรายผลของการวิจัย

๑. ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษามีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองโดยส่วนรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับการวิจัยของรัตนกรณ์ มหาศรานนท์ ที่ทำการวิจัยกับ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกการสอนสังคมศึกษา ในวิทยาลัยครู โดยพบว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอยู่ในเกณฑ์ที่เป็นส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณา ถึงด้านความสนใจทางการเมืองของครูซึ่งมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูแล้ว ผลการวิจัยนี้ก็ไม่ได้สอดคล้องกับการวิจัยของสาย ภานุรัตน์ ที่พบว่าครูส่วนใหญ่มีความ สนใจในเรื่องการเมืองการปกครองมาก สาเหตุที่ครูมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอยู่ในเกณฑ์ ปานกลางเป็นส่วนใหญ่ทั้งที่ครูมีความสนใจทางการเมืองอย่างมากนั้น น่าจะเป็นเพราะการที่ครูต้อง ออกไปปฏิบัติหน้าที่ครูตามโรงเรียนต่างๆ ซึ่งไม่เฉพาะแต่หน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว แต่ต้องรวมถึงการปฏิบัติงานครูท่านอื่นๆอีกหลายท่าน ทำให้ขาดโอกาสที่จะติดตามและแสวงหาความรู้ความเข้าใจ ทางการเมืองที่ถูกต้องเพิ่มเติม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ยังพบอีกว่าวิธีการแสวงหาความรู้ความเข้าใจทาง การเมืองที่ครูสังคมศึกษาไม่ได้ใช้เลยคือ การเข้ารับการอบรมและการเข้าฟังการอภิปราย ซึ่งน่าจะ ยืนยันได้ว่าครูสังคมศึกษาไม่ค่อยมีโอกาสดูแลแสวงหาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเพิ่มเติมให้มาก เท่าที่ควร

เป็นที่น่าสังเกตว่าในเรื่องรัฐธรรมนูญนั้นครูสังคมศึกษามีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งน่าจะมีผลมาจากการที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญอยู่บ่อยๆและมีกรกล่าวถึงอยู่เสมอ เรื่องนี้จึงอยู่ในความสนใจของครูและประชาชนทั่วไป ดังนั้นครูจึงมีโอกาสได้รับความรู้ความเข้าใจ จากสื่อมวลชนประเภทต่างๆรวมทั้งได้รับความรู้เพิ่มเติมจากการวิพากษ์วิจารณ์โดยทั่วไป ครูจึงมี ความรู้ความเข้าใจในเรื่องรัฐธรรมนูญอยู่ในระดับที่แตกต่างไปจากเรื่องอื่น

สิ่งที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคือในเรื่องความหมายของการเมืองนั้นครูสังคมศึกษามีความรู้ ความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย ที่กล่าวมานี้เป็นเรื่องของคำนิยามซึ่งพรรคักดิ์ ผ่องแผ้วได้ให้ความเห็นว่า ยังมีผู้เข้าใจการเมืองสับสนอยู่มากซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่เคยได้รับการศึกษาจากครูสอนที่ยึดแนวทาง ของตัวเอง มีการเน้นนิยามของแต่ละบุคคล ตลอดจนยังไม่ได้มีการอบรมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

๑. รัตนกรณ์ มหาศรานนท์, เรื่องเดิม.
๒. สาย ภานุรัตน์, เรื่องเดิม.
๓. พรรคักดิ์ ผ่องแผ้ว, "การเมืองคืออะไร," วิทยาสาร ๗ (มิถุนายน ๒๕๑๕) : ๔๗.

๒. ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาชายและครูสังคมศึกษาหญิง มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาไปถึงด้านทัศนคติทางการเมืองของครู ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูเอง เนื่องจากการที่ครูจะมีทัศนคติทางการเมืองในแบบใดก็ขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ทางการเมืองของครูด้วย การวิจัยนี้จึงสอดคล้องกับการวิจัยของ สมชาย สิทธิพงศ์^๑ ที่วิจัยกับอาจารย์วิทยาลัยครูพบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่างกัน จากการที่ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะทราบถึงสาเหตุที่ทำให้ครูชายและครูหญิงมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้ไปทำการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครจำนวน ๒๐ คน ได้รับข้อคิดเห็นโดยสรุปได้ว่า ในปัจจุบันการใช้การศึกษาอบรมของไทยดีขึ้นมาก แทนจะกล่าวได้ว่าสตรีมีสิทธิเสมอภาคในการศึกษาเท่าเทียมกับชายไม่ว่าในระดับการศึกษาขั้นต้นหรือขั้นสูงก็ตาม ดังปรากฏในผลการวิจัยของ วีระวรรณ พิบูลย์^๒ ซึ่งพบว่านักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในระบอบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน และการวิจัยของ สมจิต วัชนะกุล^๓ ที่พบว่านักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองก็ไม่แตกต่างกัน เป็นการยืนยันว่า ครูสังคมศึกษาทั้งชายหญิงมีโอกาสในการศึกษาแสวงหาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเท่าเทียมกันมาตั้งแต่ยังอยู่ในวัยนักเรียนจนกระทั่งจบออกมาประกอบอาชีพ

๓. ผลการวิจัยพบว่าครูสังคมศึกษาที่มีสถานที่ปฏิบัติการสอนในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในเมืองและนอกเมืองมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมชาย สิทธิพงศ์^๑ ที่พบว่าอาจารย์ในวิทยาลัยครูส่วนกลางและอาจารย์ในวิทยาลัยครู

^๑ สมชาย สิทธิพงศ์, เรื่องเดิม.

^๒ วีระวรรณ พิบูลย์, เรื่องเดิม.

^๓ สมจิต วัชนะกุล, เรื่องเดิม.

^๔ สมชาย สิทธิพงศ์, เรื่องเดิม.

ในภาคเหนือมีทัศนคติทางการเมืองแตกต่างกัน การที่ครูส่งคมศึกษาจำแนกตามสถานที่ปฏิบัติการสอนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่แตกต่างกันนั้น อาจจะเป็นเพราะว่า การจิตวางหลักสูตรของสถาบันฝึกหัดครูที่ใช้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ครูนั้นมีลักษณะที่เป็นแนวทางเดียวกันและโอกาสของครูในการรับความรู้ทางการเมืองจากสื่อมวลชนไม่แตกต่างกันแม้จะอยู่ในส่วนภูมิภาคก็ตาม

๔. ผลการวิจัยพบว่า ครูส่งคมศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาในด้านการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองซึ่งมีความสัมพันธ์กับพื้นฐานความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูเนื่องจากการที่ครูจะแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในรูปใดขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ทางการเมืองของครูด้วย การวิจัยนี้จึงไม่สอดคล้องกับการวิจัยของ สาย ภาณุรัตน์ ที่พบว่าครูที่ได้รับปริญญาตรีมีความคิดเห็นทางการเมืองแตกต่างมากกว่าครูที่ไม่ได้รับปริญญา ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ครูส่งคมศึกษาที่จำแนกตามพื้นฐานความรู้มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่แตกต่างกันนั้น น่าจะมีสาเหตุมาจากการที่ครูส่วนใหญ่มีการค้นคว้าหาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่เน้นเฉพาะเนื้อหาที่ใช้สอนอยู่ในโรงเรียนเท่านั้น จึงทำให้ครูในแต่ละกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่แตกต่างกัน อีกประการหนึ่งน่าจะได้พิจารณาถึงหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาเกี่ยวกับการเมืองที่มีเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนกันในแต่ละระดับการศึกษาของสถาบันฝึกหัดครูด้วย

๕. ผลการวิจัยพบว่าครูส่งคมศึกษาที่มีประสบการณ์ในการสอน ๔-๖ ปี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ในการสอน ๑-๓ ปี และพบว่าครูที่มีประสบการณ์ ๑-๓ ปี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ ๔-๖ ปี ผู้วิจัยเห็นว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอน ๑-๓ ปี เป็นครูที่เพิ่งจบการศึกษาใหม่ ๆ ยังมีความตื่นตัวในการแสวงหาความรู้ ส่วนใหญ่ยังไม่มีครอบครัวและภาระรับผิดชอบ จึงมีเวลาเพียงพอในการค้นคว้า แสวงหาความรู้ ส่วนครูที่มีประสบการณ์ ๔-๖ ปี ส่วนใหญ่จะมีภาระทางครอบครัว มีภาระรับผิดชอบมากขึ้นจึงไม่ค่อยมีเวลาแสวงหาความรู้ทำให้มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ ๑-๓ ปี อีกประการหนึ่งในการเรียนการสอนนั้น เมื่อครูทำการสอนไปนาน ๆ จึงขาดความกระตือรือร้นในการที่จะค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ

๖. ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนมีความเข้าใจวิธีการแสวงหาความรู้ความเข้าใจ
 ทาง การเมือง จากโทรทัศน์มากที่สุด ส่วนวิธีแสวงหาความรู้ที่ครูไม่ใช้เลยคือ การฟังอภิปราย
 และการเข้ารับการอบรม ผู้วิจัยเห็นว่า การที่ครูใช้โทรทัศน์เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ความเข้าใจ
 ทาง การเมืองมากที่สุดนั้น น่าจะเป็นเพราะว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่ให้ทั้งความรู้ ความบันเทิง เป็น
 การผ่อนคลาย และได้สาระประโยชน์ด้วย ส่วนวิธีการฟังอภิปรายและการเข้ารับการอบรมนั้นครู
 ไม่ค่อยได้มีโอกาสเข้าร่วมเพราะไม่มีเวลาเพียงพอ และไม่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านั้น
 โดยเฉพาะครูในส่วนภูมิภาคและในชนบท

๗. ข้อเสนอแนะ

นอกจากครูจะเป็นผู้ส่ง สอนอบรมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองให้กับนักเรียนแล้วครู
 ยังเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในสังคมให้กับนักเรียนและประชาชนโดย
 ทั่วไปด้วย ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองขั้นที่สูงสุดและสามารถ
 ชี้นำทางด้านการปฏิบัติที่ถูกต้องในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนและประชาชนในสังคม
 ในอันที่จะใช้กระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเท
 ไทย พ้นจากวาทะถ้อยคำไป ดังนั้นครูจึงควรจะได้รับการสนับสนุนส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจทาง
 การเมือง เป็นอย่างดีจากกลุ่มบุคคลและสถาบันต่าง ๆ ต่อไปนี้

๗.๑. ข้อเสนอแนะต่อสถาบันฝึกหัดครู

๗.๑.๑ สถาบันฝึกหัดครู ควรที่จะได้ส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาได้มีความรู้
 ความเข้าใจทางการเมืองเพิ่มขึ้น โดยจัดการอบรมสัมมนาหรือประชุมทางวิชาการ นอกจากนี้อาจจะ
 จัดทำในรูปของเอกสาร วารสาร ตำรา บทความ ออกเผยแพร่แก่ครูผู้สอนด้วย

๗.๑.๒ ในการจัด อบรม สัมมนา ประชุมทางวิชาการ ฯลฯ ในแต่ละครั้งควรมีที่จะ
 ได้คำนึงถึงประสพการณ์ในการ เป็นครูของครูสังคมศึกษาที่เข้าร่วมในกิจกรรมนั้นด้วย โดยเฉพาะควร
 จะมีโครงการต่อเนื่องในการ เพิ่มพูนความรู้สำหรับครูที่ทำการสอนมาเป็นเวลานาน

๗.๑.๓ สถาบันฝึกหัดครูควรจะมีการปรับปรุงหลักสูตร และการเรียนการสอนวิชาสังคม -
 ศึกษา โดยเฉพาะเนื้อหาทางการเมือง เพื่อให้เหมาะสม สัมพันธ์กับหลักสูตรในแต่ละระดับ

๒. ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร โรงเรียน

ผู้บริหาร โรงเรียนควรที่จะได้สนับสนุนหรือส่งเสริมให้ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาได้ศึกษาหาความรู้ทางการเมืองเพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยอาจจะอนุญาตให้ไปเข้ารับการอบรม สัมมนา ฯลฯ ตามโอกาสที่ควร ทั้งนี้เพื่อให้ครูสังคมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองทันต่อเหตุการณ์ในปัจจุบัน ในอันที่จะนำความรู้ความเข้าใจในนั้นมาถ่ายทอดให้แก่นักเรียนอันเป็นเยาวชนของชาติให้ได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อไป

๓. ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการน่าจะมีโครงการต่าง ๆ ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองสำหรับครู โดยผ่านทางสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ นิตยสาร เอกสาร ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเผยแพร่ให้แก่ครู โดยควรที่จะสนับสนุนได้ดังนี้

- ๓.๑ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมือง โดยผ่านสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ
- ๓.๒ นิตยสาร เอกสาร ตำรา วารสาร ฯลฯ ทางด้านการเมืองเผยแพร่ให้กับครู
- ๓.๓ หน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษา เช่น หน่วยงานนิเทศน์ในแต่ละจังหวัด

ควรมีบทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ครู เช่น จัดการอบรม สัมมนา ประชุม ปฏิบัติการ ฯลฯ

- ๓.๔ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองให้กับครูด้วย

๔. ข้อเสนอแนะต่อครูสังคมศึกษา

- ๔.๑ ควรติดตามข่าวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ทางการเมืองทั้งในและนอก

ประเทศ

- ๔.๒ ควรรับหนังสือ วารสาร ฯลฯ ที่เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

- ๔.๓ การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่มีกิจกรรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ

ทางการเมือง

๔.๔ ควรเข้าร่วมการอบรม การสัมมนา ประชุมปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง

๔.๕ ในการเรียนการสอนควรนำเหตุการณ์ประจำวันทางด้านการเมืองมาให้นักเรียนได้อภิปราย วิเคราะห์ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเพิ่มขึ้น

๕. ข้อเสนอแนะต่อผู้ที่ทำวิจัยต่อ

ผู้วิจัยต่อไปควรจะศึกษาในเรื่องต่อไปนี้เป็นคือ

๕.๑ วิจัยเพื่อหาสาเหตุที่ทำให้ครูส่ง คมศึกษาที่จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแตกต่างกัน

๕.๒ ควรทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูส่ง คมศึกษากับกลุ่มประชากรอื่น ๆ เช่น ผู้บริหารการศึกษา ครูที่อนวิชาอื่น ๆ เพื่อที่จะได้ทราบระดับ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของบุคคลดังกล่าวในอันที่จะสนับสนุนส่งเสริมการเพิ่มพูนความรู้ความ เข้าใจด้านการเมือง

๕.๓ ควรมีการศึกษาในด้านกรปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน สำหรับเรื่องเกี่ยวกับการเมืองของครูส่ง คมศึกษาค้น เพื่อที่จะได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองกับการปฏิบัติจริงในเรื่องเกี่ยวกับการเมืองของครูส่ง คมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย